

## Description

“Zulmii irraa of eeggadhaa, dhugumatti zulmiin guyyaa Qiyaamaa dukkana. Al-Shuhha (haafayu, doyyummaa) of eeggadhaa, dhugumatti Al-Shuhha namoota isiniin duraa balleesse jira; dhiiga walii akka jiigsan, wanta dhowwame akka halaaleessan (hayyamama goosisaan) isaan

taasisse jira.â€• [Musliim 2578](#)

â€œZulmiin gosa lama qaba. Tokko zulmii haqa Rabbiitin walqabate. Lamaffaan immoo zulmii haqa ilmaan namaatin walqabateedha. Zulmiin hundarra caalu zulmii haqa Rabbiitiin walqabateedha. Innis, Rabbiitti waa qindeessuu ykn dabaluudha. Ergamaan Rabbii zulmiin kamtu hundarra guddaa akka taâ€™me yommuu gaafataman akkana jechuun deebisan:

â€œâ€• Ø£ÙŽÙ†Ù’ ØªÙŽØ-Ù’Ø¹ÙŽÙ,,ÙŽ Ù,,Ù·Ù,,Ù‘ÙŽÙ‡Ù·Ù†Ù·Ø¬Ù‘Ù·Ø§ Ù‘ÙŽÙ‡Ù’Ù‘ÙŽ Ø®ÙŽÙ,,ÙŽÙ,ÙŽÙ†ÙŽ ã€•ã€•

â€œRabbiin si uumee osoo jiruu dorgomaa (wal-qixxaataa) Isaaf gochuudha.â€• [Sahiih Al-Bukhaari](#)

Dhugumatti Rabbiitti waa qindeessuun ykn guutumatti isatti kafaruun hundee badii hundaati. Badiin hundii asirraa burqa. Qalbiin Rabbiin qofa gabbaruun (tawhiidaan) yoo tolte, haalli nama sanii ykn ummataa ni tola. Kana hubachuuf seenaa Araboota Islaama duraa fi booda ilaalun gahaadha. Yeroo ammaa kanattis miidhaa namoonni Rabbiitti kafaran hojjatan ilaalun ni dandaâ€™ama.

Zulmiin haqa namootatiin walqabatu immoo wantoota sadii irra naannaâ€™ma. Isaaniis:

**1.Zulmii lubbuuâ€™** kuni daangaa namatti darbuun dhiiga jiigsu, qaama madeessu fi kkf of keessatti qabata.

**2.Zulmii qabeenyaa-** wanta dirqama isarratti taâ€™me baasu dhiisun fakkeenya zakaa baasu dhiisun, liqaa deebisu dhiisun yookiin wanta dhowwame kennuun fakkeenyaaf kan akka gubboo, yookiin qabeenya namaatti wanta dhowwamaa hojjachuun kan akka hanna fi kkf gochuun namni tokko nama biraa miidha ykn cunqursa.

**3.Zulmii kabajaaâ€™** sagaagalummaan, guddeeddan, maqaa xureessu fi kan kana fakkaataniin nama tokkotti daangaa darbuu of keessatti hammata.

Zulmiin hunduu dhowwamaadha; zaalimni (namni nama cunqursu) Rabbiin funduratti nama isa gargaaru hin argatu. Rabbiin olâ€™aane akkana jedha:

â€œ[Guyyaa san] miidhaa raawwattootaf hiriyyaan yookiin maanguddoon fudhatama qabu hin jiru. â€œ Al-Ghaafir40:18

Guyyaa qiyaamaa zaalimni (namni miidhaa raawwatu) hiriyyaa adabbii Rabbii irraa isa baraaru hin argatu. Akkasumas, manguddoo isaaf shafaâ€™maa taâ€™me shafaâ€™ummaan isaa dhagahamu hin argatu. (shafaâ€™maa jechuun walitti araarsuuf jidduu galuu). Zaalimni guyyaa Qiyaamaa nama isa gargaaru hin argatu.

â€œZaalimtootaf (miidhaa raawwattootaf) gargaartoonni hin jiran.â€• Suura Al-Baqaraa2:270

Kana jechuun zaalimtoonni Guyyaa kana gargaartoota isaan gargaaranii fi adabbii Rabbii keessaa isaan baasan hin argatan.



---

Ergamaan Rabbii (SAW) ammas akkana jechuun nama nama miidhu akeekachiisu:

“Waaqni Rabbiin qabaa jabaadha. Ergasi isa harkaa hin bahu. Ergamaan Rabbii dubbii armaan olii erga jedhanii booda Aaya tana qaraaman:”

**Waaqni Dhugumatti Rabbiin zaalimaaf (nama nama miidhuf) yeroo ni kenna. Garuu yeroo achii isa qabe Rabbiin isa gadi hin furu.** [Sahiih Al-Bukhaari](#)

Kana jechuun hanga zulmii keessatti tarutti ni dhiisa. Adabbii isaa itti hin ariifachisu. Rabbiin yeroo kenneefi dhumaratti qabaa jabaaf fi hamaan isa qaba. Ergasi isa harkaa hin bahu. Ergamaan Rabbii dubbii armaan olii erga jedhanii booda Aaya tana qaraaman:

**Waaqni Qabaan Gooftaa keetiis osoo magaalonna miidhaa raawwattu qabe akkuma kana. Dhugumatti qabaan Isaa laaleessaa, jabaadha.** Suura Huud 11:102

Dirqamni nama zaalima irra jiru, nafsee ofiiti fi Rabbiin isa dhiisutiin gowwoomu hin qabu. Kuni balaa irratti balaadha. Sababni isaas, namni osoo ariitin adabame tarii yaadachuu fi gorfamuun zulmii (cunqursaa) isaa san dhiisu danda’u. Garuu yoo dhiifame fi miidhaa irratti miidhaa dabale, Rabbiin irraa nu haa tiiksu adabbii isaa akkasuma itti dabala.

## Gudunfaa

Namni kamiyyuu zulmii (miidhaa, cunqursaa, hakuuccaa) gosa kamiyyu irraa of eegu qaba. Zulmii irraa faaydaa argachuu fi hatamtamaan adabbiin isatti bu’u dhabuutiin gowwomu hin qabu. Zulmii osoo hojjatuu hanga fedhe haa turu garuu guyyaa tokko qabaa hamaa fi laaleessa akka qabamuu danda’u haa yaadatu. Imimmaan hiyyeessa isatti ibidda akka ta’u haa hubatu.

## Kitaaba wabii

[1] Shariih Riyaadu Saalihiin- ibn Useymiin- jiildi 2ffaa, fuula 485-487

[2] Shariih Riyaadu Saalihiin- ibn Useymiin- jiildi 2ffaa, fuula 490, 498

## Date Created

June 22, 2017

## Author

admin